

Saksdokument

Porteføljestyre for forskning og kunnskapsressurser

Til	Porteføljestyre for forskning og kunnskapsressurser
Dato	18.10.2024
Saksnummer	33/24
Saksarkivnr.	24/00000
Sakstype	D-sak
Saksansvarlig	Vigdis Namtvedt Kvalheim
Saksbehandler	Bodil Agasøster/Trine Pernille Klokkerud

Anbefaling til nasjonal fellesløsning for verktøy innen Datahåndteringsplanlegging (dmp).

Forslag til vedtak

Sikt nedsetter en arbeidsgruppe med eksternt deltakelse, som skal anbefale prioriteringer av ønskede integrasjoner og estimering av kostnad/mulighet ved valg av løsning.

Sikt gjør en vurdering av kostnader knyttet til implementering, drift og utvikling i henhold til prioriterte brukerbehov og forbereder vedtakssak til første møte i 2025.

Bakgrunn

Saken legges her fram som drøftingssak for Porteføljestyret, med sikte på/ambisjon beslutning på første møte i 2025.

Det benyttes i dag flere ulike datahåndteringsplanverktøy (DHP-verktøy) i kunnskapssektoren. I 2022 leverte en prosjektgruppe med representanter fra UiO, UiT, UiB og NTNU en rapport¹ til sine respektive institusjoner som konkluderte med å anbefale at ett av to internasjonale verktøy, som etter gruppens vurdering i større grad enn nasjonale løsninger (NSD DMP og easyDMP) imøtekommer brukerbehov og bør realiseres nasjonalt.

Etter dialog mellom Sikt og prosjektgruppen der Sikt ble oppfordret til å ta et ansvar for å levere en slik internasjonal løsning, ønsket Sikt å nedsette en hurtigarbeidende arbeidsgruppe med representasjon fra sektorene, for å sikre bred oppslutning om den løsning som ble anbefalt som en mulig fremtidig fellesløsning/tjeneste for forskningsmiljøene for denne typen verktøy. I 2023 inviterte Sikt derfor UHR

¹ Gabrielsen, A., Kvale, L., Ostrop, J., & Sarre, A. (2022). UB-BOTT-samarbeid om datahåndteringsplaner: kartlegging og anbefalinger (v1.0). Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7428542>

og FFA i tillegg til NFR til å oppnevne representanter til en arbeidsgruppe for videre valg av nasjonalt verktøy. Gruppen skulle sikre bred forankring og helhetlig brukerperspektiv i arbeidet med nytt tjenestetilbud.

Arbeidsgruppen har bestått av representanter fra UHR, FFA, NFR og Sigma2, og Sikt, som koordinerte arbeidet. Formålet slik det var skissert i invitasjon som gikk ut var å «*identifisere, evaluere og prioritere kunnskapssektorens behov når det gjelder funksjonalitet og brukervennlighet i tjenester for datahåndteringsplanlegging*». Prioriteringene/anbefalingene fra gruppen skulle ta utgangspunkt i allerede gjennomførte nasjonale behovsutredninger og kvalitetsevalueringer (som UB-BOTT-rapporten, FAIR-rapport etc). Etter forespørsel fra UHR om en klargjøring av formålet til arbeidsgruppen, svarte Sikt at hensikten med arbeidsgruppen var å følge opp UB-BOTT-rapporten hvor «*..et av hovedformålene vil være å ta stilling til hvilket av de to internasjonale verktøyene vi bør satse på i Norge, og samtidig sikre bred forankring for den løsningen som blir valgt*». De internasjonale verktøyene som BOTT-rapporten anbefalte å se videre på var DMPonline og Data Stewardship Wizard.

Basert på evalueringer og behov skulle arbeidsgruppen utvikle en plan for utvikling og forbedring av tjenester for datahåndteringsplanlegging, tydeliggjøre behov og følge opp ytelse, funksjonalitet og brukervennlighet til tjenester som er i bruk/vurderes å tas i bruk. Med utgangspunkt i BOTTenes kartlegging, utredet gruppen hva som er nødvendig funksjonalitet for å kunne møte behovene til relevante brukergrupper og interessenter. Deretter ble de to internasjonale verktøyene vurdert opp mot behovene.

Arbeidsgruppens anbefaling

Arbeidsgruppen rapporterte 24. september 2024. Majoriteten støtter konklusjonene fra BOTT-rapportene om at det vil være en fordel for norske brukere å få tilgang til et internasjonalt verktøy som forholder seg til internasjonalt samarbeid omkring standarder, og som har et stort brukermiljø, slik at stabil drift og kontinuerlig videreutvikling kan forventes.

Etter å har vurdert de to løsningene, DMPonline og Data Stewardship Wizard (DSW), anbefales DSW som løsning, fordi verktøyet anses å ha de beste løsningene for 1) uthenting og mottak av strukturerte data, og 2) mulighet for tilpasninger av maler med ulike spørsmålstyper og veiledninger.

Arbeidsgruppa anbefaler at Sikt som nasjonal tjenesteleverandør drifter og leverer den tekniske løsningen, med ansvar for stabil drift, kommunikasjon omkring teknisk funksjonalitet og tilrettelegging for nødvendige og ønskede integrasjoner med omkringliggende systemer. Det anbefales at finansiering av verktøyet baseres på vedtatt rammeverk for betalingsmodeller (Digitaliseringsstyret sak 4/23, vedlegg E Rammeverk for betalingsmodeller). Dette innebærer bl.a. prissetting til selvkost fra Sikt, og at kostnadsfordeling hensyntar ulik bruk og pris for ulike institusjoner.

Uenighet i gruppen

Sigma2 har i en kommentar til anbefalingen fra arbeidsgruppen påpekt at arbeidsgruppens mandat burde ha vært å gi en bredere vurdering av flere verktøy, og at det har vært lav representasjon fra forskere i gruppen. De øvrige representantene mener at forskerrepresentasjonen har vært tilfredsstillende i og med at samtlige representanter fra UHR og FFA har forskerbakgrunn.

Muligheter og usikkerhet

Arbeidsgruppens mandat har ikke vært å estimere kostnad for integrasjoner med øvrige Sikt-systemer/tjenester, og/eller de til NFR og andre. ELIXIR-NO leverer i dag en instans av DSW som har integrasjon med Feide. Dette kan gi synergier opp mot andre områder. Verktøyet brukes i dag naturlig nok i Norge mest av livsvitenskap.

Ifølge rapporten er en forutsetning for å lykkes med implementering av et nasjonalt DHP-verktøy at sluttbruker vil oppleve merverdi ved bruk av fellesløsningen. Dette kan oppnås gjennom forenkling av informasjonsutveksling mellom systemer, enklere rapportering, og god tilrettelegging og opplæring.

Det kan bare skje gjennom et tett samarbeid mellom tjenesteleverandør og institusjonene. Mindre institusjoners mulighet til kompetansedeling og opplæring må ivaretas. I tillegg er en relativt lav kostnad og en kostnadsfordeling som avspeiler bruken, en forutsetning for at verktøyet blir tatt i bruk også av mindre institusjoner.

Det er foreløpig ikke gjort vurdering av omfanget av arbeid med integrasjoner eller konfigurering av verktøy for ulike typer fagmiljø, store eller mindre institusjoner. Ut fra det vi vet kan, i tillegg til faktisk bruk, de største risikoene i realiseringen av et DHP-verktøy vurderes som at:

- konfigurering av ny datahåndteringsplan vil være ressurskrevende
- implementering av nytt DHP-verktøy forutsetter ukjent antall potensielt kostnadskrevede integrasjoner for at brukerne skal bli fornøyde (Feide, NVA, ROR, REK, Sikt's institusjonsportal). Dette vil kunne imøtekommes gjennom bred enighet om veivalg, og strukturert samarbeid og rapportering gjennom brukergruppe/faggruppe, produktråd og porteføljestyret.

Sikt støtter anbefalingen fra arbeidsgruppen og mener det vil være formålstjenlig å tilby forskningsmiljøene et felles verktøy med muligheter for integrasjoner med løsninger både nasjonalt og internasjonalt. Vi foreslår at Sikt nedsetter en arbeidsgruppe med ekstern deltakelse, som skal anbefale prioriteringer av ønskede integrasjoner og estimere kostnader og muligheter ved valg av løsning på kort og lengre sikt.

Sikt drifter i dag et egenutviklet DMP-verktøy som er mye brukt. Vi anbefaler at vurderingen av en eventuell avvikling av dette verktøyet vurderes når det er avklart om sektorene ønsker å gå videre med en felles realisering av DSW og opplegget for innføring av ny løsning er avklart.

Spørsmål til refleksjon (og til vedtak i første møte i 2025)

Skal vi gå videre i tråd med anbefalingen fra Sikt og arbeidsgruppen?

Tilslutter styret betalingsmodellen som rapporten legger opp til?

Verktøyet har åpen kildekode, og kan som arbeidsgruppen anbefaler driftes direkte av Sikt. Dersom porteføljestyret går inn for nasjonal implementering av DSW, foreslår vi at det i tråd med rapportens forslag opprettes en brukergruppe med deltakere nominert fra UHR, FFA og RHF-ene. Gruppen ville bli ansvarlig for å utrede og foreslå prioritering for integrasjoner, som vurderes innenfor rammen av samstyringsmodellen.

Vedlegg

PS-FK-33-24 Vedlegg: Sluttrapport - Anbefaling til nasjonal fellesløsning for verktøy innen datahåndteringsplanlegging